

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Sósvertike

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

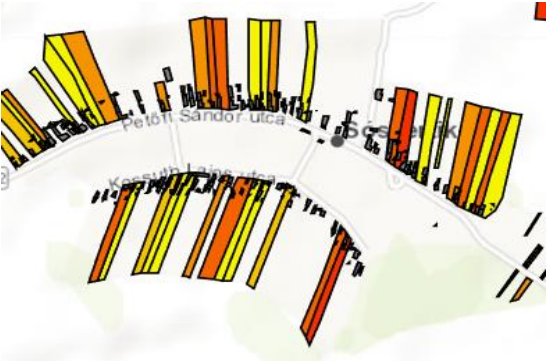
Sósvertike

Baranya megye

Sellyei járás

Szervezet neve: Katolikus Karitás - Caritas Hungarica

Dátum:

	<p>Terület: 7 km² Lakónépesség: 153 fő Jogállás: község Járás: Sellyei Megye: Baranya</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: NEM</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	<p>A Lechner adatbázis szerint nincs szegregátum</p>
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Sósvertike	
Megye	Baranya	
Járás	Sellyei	
Programba vonás köre	2	
Szervezet neve	Katolikus Karitás - Caritas Hungarica	
Lakosságszám (2021)	145	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	85%	
15 év alattiak aránya (2021)	18,6%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	87%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	11%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	76%	
Lakásszám (2011)	62	
Üres lakások száma (2011)	5	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	0	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	
Lakások száma (2019)	62	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	57	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	65	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	0	
WC nélküli lakások száma (2011)	26	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	0	
Egy szobára jutó lakó (2021)	0,9	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	165533 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	98%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	5000000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	3	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	1	

1.A település leírása

1.1 A település pozíciója

Sósvertike község a Dunántúl és Baranya megye déli részén, az Ormánságban elhelyezkedő zsáktelepülés, így közúton csak Sellye irányából elérhető, a Drávasztára irányába haladó országútról leágazó mellékúton. A település Sellyétől 7,5 km, Szigetvártól 35 km, Siklóstól 45 km, míg Pécsről 55 km távolságra fekszik. További szomszédjai: Kemse, Zaláta, Drávasztára és Drávaiványi, e településekkel földutak kötik össze. A falu belterülete két nagyobb, egymással nagyjából párhuzamos utcából áll, ezek közül a főutca, helyi nevén a „nagy sor” - ahol a református templom, az önkormányzati hivatal, és a faluház is áll, és ahova a faluba vezető út is beérkezik. A két utca egy nagyobb füves területet fog közre, itt található a község futballpályája is.

A település helyzete közlekedési szempontból nagyon nehéz: mindössze egy-egy helyközi buszjárat megálló található Sósvertikén. Átszállás nélkül naponta egy busszal sem lehet eljutni Pécsre. Sósvertikéről 5:30-kor indul Sellyére busz, ami 11 perces menet idejű, és ott lehet átszállni a Pécsre induló buszra, ami 6:10-kor indul, és 7:26-kor érkezik Pécsre. Ebből következik, hogy a munkába jutás helyközi járással szinte lehetetlen.

Sósvertikén a foglalkoztatás a szomszédos községekhez hasonló, a legnagyobb foglalkoztató a települési önkormányzat a közmunka programmal. A településen kívül munkát vállalók a közeli Sellyére, Vajszlóra, Kaposvárra és Pécsre járnak dolgozni. A település lakói szívesen mennek el napszámba is. Állandó munkalehetőség a mezőgazdasági vállalkozóknál minimális, jobban az idenyomunka dominál. Komoly kitörési lehetőség lenne a falu természeti környezetének erőforrás birtoklása, részbeni birtoklása akár közösségi tulajdonban is -erdő, legelőbirtokosság-.

Falugondnoki szolgálat működik, mely munkanapokon 8-16 óráig áll a településen lakók rendelkezésére. A falugondnok minden páratlan héten, kedden viszi a betegeket Drávasztárára és Sellyére orvoshoz. Páros heteken, csütörtöki napon jön az orvos Sósvertikére. Amennyiben ez nem lehetséges, az betegeknek maguknak kell megoldani az orvoshoz való eljutásukat, mely a helyközi busszal rendkívül nehézkes. Az autóval nem rendelkező lakosoktól egy 7 km-es fuvarért akár 1.200-1.500 forintot is elkérnek a „taxi” szolgáltatást nyújtók. A falugondnok naponta ebédet szállít az iskolából, óvodából betegség miatt hiányzó gyermekek részére, illetve vásárol a lakosoknak, mivel a helyi kisboltban minimális az árukészlet.

Rendkívül kevés kereskedelmi és egyéb lakossági szolgáltatás vehető igénybe, a településen nincs gyógyszertár sem. Állandó nyitvatartási élelmiszerbolt megtalálható, viszont nagyon minimális árukészlettel rendelkeznek, de jellemzőbb, hogy a helyi lakosok a mozgó boltból és a mozgó zöldségestől vásárolnak élelmiszert, melyek jellemzően kb. 15-20%-kal drágábbak, mint a járás fix boltjai. A településen könyvtárszolgáltatás is elérhető: jelenleg Sósvertikén a közösségi ház irodahelyiségében vannak elhelyezve a kölcsönözhető könyvek. A postai szolgáltatást mobilpostával oldják meg: naponta jár postautó a településre. A szélessávú internet-elérés gyenge minőségű a településen, a lakosságnak nyilvános internetezést a könyvtár biztosítja. Bank automata nincs a településen, a legközelebbi bankfiók, illetve automata Sellyén található.

Lakosságszám (2021)	145
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	85%
15 év alattiak aránya (2021)	18,6%
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	87%
60 éves és idősebbek aránya (2021)	11%
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	76%
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	165533 Ft
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	98%

A rendszerváltást megelőzően a térségi termelőszövetkezetek biztosítottak a helyieknek munkahelyet, felszámolásukkal viszont szinte a kistelepülések teljes lakossága munkanélkülivé vált. Sósvertikén jelenleg a munkalehetőségek igen behatároltak, közfoglalkoztatási programjai révén gyakorlatilag az önkormányzat az egyedüli helyi munkaadó.

Az elmúlt években pályázati forrásokból elnyert 10.841.165Ft-ot a rendelő, valamint a váróterem felújítására fordították. Egy másik pályázatból 3.138.021Ft-ból a ravatalozó felújítása valósulhatott meg. 2019-ben lett új játszótér kialakítva, valamint a Kossuth utca is aszfaltozásra került.

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;

1.2 A település szerkezetének leírása

A térségben számos településen megfigyelhető, hogy a rendszerváltást követően és az azóta eltelt három évtized során elmaradt gazdaság- és társadalompolitikai fejlesztések hatására, valamint a hátrányos helyzetű településekre jellemző társadalmi, gazdasági és szociális folyamatok eredményeként leszakadó, „periférikus” válságterületek alakultak ki az egyes településeken, amelyek szegregációs folyamatokat is generálnak. Sósvertikén a Lechner adatbázis és a HEP szerint sem alakult ki hivatalosan szegregált terület.

Lakások száma (2019)	62
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	57
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	65
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	0

Vezetékes víz az ingatlanok 95%-ában megtalálható. Csatornahálózat a településen nem található, nem üzemel, a házak melletti emésztőgödörbe távozik a szennyvíz a házakból. Az elektromos hálózatra minden lakóingatlan be van kötve, de körülbelül a lakások 10%-a esetében az áramszolgáltató a jelentős hátralék-felhalmozódásra hivatkozva kikapcsolta az áramot. Megoldásként a többségükbe mostanra előre fizetős mérőórát szereltek be. Jelenleg 1 olyan ingatlanról tudunk, ahol nincs áram.

Vannak háztartások a településen, akik a közutat használják, mert nincs víz bevezetve a házakba. Az elmúlt években pályázati forrásból jelentős mértékben tudták javítani az ivóvízminőséget.

Lakásszám (2011)	62
Üres lakások száma (2011)	5
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	0
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0
Lakások száma (2019)	62
WC nélküli lakások száma (2011)	26
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	0
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	5000000 Ft

Sósvertikén a lakásállomány összetétele az elmúlt években nem változott, az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma egyre nő. A lakosság szinte teljes egészében saját tulajdonában lévő ingatlanában él, a településen alacsony az albérletben lakók aránya.

A lakásállomány kritikusan rossz állapotú, a statisztikából eltérően 15 db vályogház található a településen, de jellemző a vegyes falazat, téglá, vályog, kő. A vályogépületek a gondozatlanság miatt lepusztultak és a tégláépítésű házak is felújításra szorulnának.

A jelenlét ponton dolgozó kollégák adatainak megfelelően Sósvertikén jelenleg a 60 lakóingatlanban 150 lakó él, tehát átlagosan több, mint 2 fő él egy lakásban. 11 ingatlanban nem élnek jellemzően hollandok a tulajdonosok. Üres telkek száma a felmérések tekintetében 11 db.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- nincs szegregált rész a településen.

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések

A településen az elmúlt 10-15 évben nem történtek lakhatással kapcsolatos fejlesztések sem Európai Unió, sem hazai forrásokból, így a településen nincsenek tapasztalatok lakhatási beavatkozások megvalósításával kapcsolatban.

A fejezet fő következtetései

nem releváns

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban

A polgármester együttműködő, teljes mértékben támogatja a településen belüli mobilizációt. A településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához nem fűződik érdeke.

Mivel még nem volt a településen sosem lakhatási beavatkozással kapcsolatos program, így javaslati szinten szeretne bevonódni a bérlők kiválasztásába. A polgármester két olyan családról tud, akik bár nem hivatalosan, de albérleti díjat fizetnek az ott lakásukért. A probléma az, hogy ezen a két ingatlanra rendkívül nagy tartozások vannak terhelve és ebből adódóan bizonytalanná válik ennek a két családnak lakhatása, mert bármikor árverésre kerülhet az ingatlan. A program előnyének látja, hogy lehetőség lenne új szociális bérlakás kialakítására, akár felújítás, akár építés révén, nőne a jobb minőségű ingatlanok száma a településen.

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete

A településen jelenleg 30 közfoglalkoztatott dolgozik. Sellyén az Agrokémia Kft-nél vegyi árú csomagolásban 5 – 10 fő dolgozik, de ez időnyomunka, napi bejelentéssel. 1-1- fő dolgozik Pécsen konyhai kisegítőként, helyi boltosként, helyi könyvtáros, Strabag útépitésen, egyéni vállalkozó, buszsofőr, Sellye varrodában varrónőként, 1 fő szociális gondozó Sellyén, MÁV-nál Pécsen, Baksán a gyógynövény termesztésben, Kaposváron a Kaposplast Kft.-nél, 2 fő Hanon System Kft. Pécsen, és 2 fő a Karitasznál. 1 fő jár el hetelni, ő az építőiparban dolgozik. Két megváltozott munkaképességű személy is dolgozik a Tenkes- Térségi Foglalkoztató Kft. által.

Sósvertike földrajzi elhelyezkedése (nagyobb településektől távol fekszik, zsáktelepülés), kedvezőtlen társadalmi és gazdasági adottságai következtében nem is várható, hogy a jövőben megjelenjen egy nagyobb foglalkoztató. Potenciálisan Sellye az a településméret, ahol egy nagyobb cég letelepedhet és munkalehetőséget kínál. A járási központba (ami 6 km-re található) azonban szükséges valamilyen módon eljutni Sósvertikéről, így jelenleg a munkavállalók saját gépkocsival, 25 falubusszal, vagy busszal tudnak beutazni.

A lakosság munkaerő piaci helyzetét a közlekedési viszonyok és egyéni kompetenciák határolják be a legjobban. A nyílt munkaerőpiacon az iskolai végzettségek alacsony szintje miatt az elhelyezkedésre minimális esély van.

Intézményi és szociális ellátottság tekintetében semmilyen szociális, oktatási-nevelési és egészségügyi intézmény nincs. Az ellátásokat és szolgáltatásokat biztosító települések pedig nehezen érhetők el, a települést kijáró rendszerben ellátó szolgáltatások biztosításához pedig rendkívül kevés a szakember, így nagyon alacsony heti óraszámokban tudnak jelen lenni a településen. A házigondozás 8-10 családnál tud segíteni. A gyerekek napközbeni intézményes ellátási formái csak más településeken érhetők el. A családsegítés heti ciklusokban elérhető, kitelepülő szolgálatként. Az egészségügyi szolgáltatások nagyon alacsony óraszámokban érhetők el a településen: háziorvosi rendelés és védőnői látogatás kétheti egyegy alkalommal 2-3 órában van, míg gyermekorvosi rendelés pusztán havi egy alkalommal történik a településen. A Katolikus Karitásztól Végtelen lehetőség- Komplex felzárkóztatási modellprogram a Sellyei járásban, EFOP-1.5.1 pályázat keretein belül, az utazó jelenlét program is a település életének részesévé vált. A projekt keretében az elmúlt két évben megvalósult főbb tevékenységek a következők voltak: családsegítés, szociális segítségnyújtás, Zöldellő kertek programban 11 háztartás kapott vetőmagot és kertészeti szaktanácsadást. a Szép Otthon Programban szintén 11 háztartás tudott részt venni, és ezáltal a lakhatási körülményeiken 12 tudtak javítani. Az „Együtt a babákért” pelenka programban 7 háztartás vett részt, emellett

kézműves foglalkozások, tárgyi adományokkal való segítségnyújtás és szociális ruhaosztás segítette a településen élőket.

Sósvertike Község Önkormányzata a szociális alapszolgáltatások közül a házi segítségnyújtás és az étkezés biztosítására a SZOCEG Nonprofit Kft.-vel kötött feladatellátási szerződést, míg a családsegítést a Sellye Család- és Gyermejköltségi Központ látja el. A veszélyeztetett gyermekek arány a meghaladja a 30%-ot.

A kliensek között viszonylag magas a nagycsaládosok száma, mely családokban elsősorban a saját gyermekek után járó juttatások képezik a család megélhetésének alapját. A szegénység, a munkanélküliség, vagy épp a közfoglalkoztatás, így az anyagi biztonság hiánya a fokozódó depriváció mellett folyamatosan növekszik a sokszor tettelegesséig fajuló családi konfliktusok száma is. Minden család életében jelen van a krízis kialakulásának lehetősége, amelyet legtöbbször elfojtanak, esetleg saját maguk igyekeznek megoldani, végső esetben azonban külső szakemberre van szükség.

A lakosság többségét terheli valamilyen közüzemi és/vagy hiteltartozás. Kb. a lakosság 60%-ának van közüzemi díjhátraléka, hitelkártya vagy személyi hitel tartozással kb. a családok 50%-a érintett, közülük a legtöbbszörnek a Provident pénztárnál van felhalmozott tartozása. Illetve a lakosság igen nagy része, a hónap közepén-végén már kölcsönökből tartja el magát, és mivel hónapról-hónapra ezt teszik, s az adósságcsapdából önerőből kilábalni képtelenek. A településen kevésbé jellemző, illetve bújtatva jelenik meg az uzsora jelensége.

A fejezet következtetései

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	1
<u>Minimális öfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	23
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	31

3 A lakásállomány helyzete

Sósvertikén 60 lakott ingatlan, 11 lakatlan ingatlan található, ezek döntő többsége 2 szobás, félkomfortos lakás. A település lakosságát 62 háztartás alkotja.

Lakások száma (2019)	62
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	57
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	65
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	0

A víz nélküli háztartások száma 5 db, ők a közkútról hordják a vizet. Ezen háztartások között van, több olyan, ahova a víz be van vezetve, viszont tartozás miatt le van szűkítve a vízvételi lehetőség, illetve teljesen lekapcsolták a háztartást a szolgáltatásról. Életveszélyes, egészségre egyértelműen káros ingatlan 5 db található a településen.

A településen a közművesítés összességében megfelelőnek mondható: a háztartások közel 100 %-ába be van vezetve az áram, áramlopásokról nem számolhatunk be, és elterjedőben vannak az előrefizetős villanyórák. Jelenleg 20 háztartás előrefizetős mérőórával veszi igénybe az áram szolgáltatást. Többségében az ingatlanok nem életveszélyes állapotúak, hanem nagyrészt felújítandók, lelakottak, elhanyagoltak.

Önkormányzati szükséglakás, szociális bérlakás nincs a településen. Jelenleg három család él albérletben, ezek közül az egyik ház életveszélyes állapotban van. Tovább nehezíti a helyiek, illetve az albérletben élők házvásárlási lehetőségeit, hogy tőkeerős holland befektetők nagy számban vásárolták meg a település eladó ingatlanjait az elmúlt években. Jelenleg 11 ingatlanok holland állampolgár a tulajdonosa, akik közül egy él életvitelszerűen a településen.

A lakosság többségét terheli valamilyen közüzemi és/vagy hiteltartozás. Kb. a lakosság 60%-ának van közüzemi díjhátraléka, hitelkártya vagy személyi hitel tartozással kb. a családok 50%-a érintett, közülük a legtöbbszörnek a Provident pénzügyintézetnél van felhalmozott tartozása. A lakosság igen nagy része, a hónap közepén-végén már kölcsönökből tartja el magát, és mivel hónapról-hónapra ezt teszik, s az adósságcsapdából önerőből kilábalni képtelenek. A településen kevésbé jellemző, illetve bújtatva jelenik meg az uzsora jelensége.

Évente átlagosan 4 gyermek születik a településen. A gyermekes családok között hat olyan van, ahol három vagy több gyermek él. Az egyszülős háztartások száma négy, 6 olyan gyermekes család van, amelyben az apuka napi bejelentéssel dolgozik, az anyuka pedig gyeseen van.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	1
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	2
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	23
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	31

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái

A településtérségi pozíciója tekintetében Sósvertike rossz pozícióba sorolható be: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő.

A vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken.

Elsődleges probléma a foglalkoztatottság alacsony szintje, mely részben a felnőtt lakosság alacsony iskolai végzettségéből, részben a rossz közlekedési lehetőségekből és a települési környéki munkahelyek hiányából fakad, illetve az érdektelenségből.

A településen semmilyen intézményes ellátás nem található, a helyközi járatokkal vagy falubusszal pedig nehézkes ezek elérése. A településre kijáró szakemberek (védőnő, gyermekorvos, háziorvos, családsegítő) mindössze kétheti néhány órában tudnak a településen jelen lenni. Ez nagyon kevés idő háztartásokra lebontva, ahhoz, hogy ne csak konzerválva legyen a probléma, lemaradás, hanem érdemben is lehessen segíteni/változtatni. A szülők körében az általános életvezetési, szülői készségek és alapismeretek hiánya, mely később a gyermekeknél komoly szociális és kognitív lemaradások formájában jelentkezhet.

Az itt élők egyáltalán nem tudják a jövedelmüket beosztani, nincsenek megtervezve a kiadásai, kiadásokkal nincsenek tisztában. Nagyon fontos lenne az adósság kezelése megtanítása, a háztartási napló vezetése. A településen rejtetten megjelent az uzsora. Addiktológiai problémák: különösen az alkohol- és drogfogyasztás.

Sósvertikén majd minden család közelebbi vagy távolabbi rokonságban áll egymással, és nem nevezhetők meg konkrét hangadó családok a faluban. A településen élő családok többségére

a motiválhatóság és a segítő, felzárkóztató szociális programok iránti alapvető nyitottság jellemző.

A település közlekedési adottságait nézve ugyancsak hátrányos helyzetben van, mivel közvetlen autóbusz járat csak Sellyére van, sűrűségüket tekintve már a járás központba is nehézkes a bejutás, ugyanis mindössze négy pár járat közlekedik a reggeli, kora és késő délutáni órákban. Azonban a megyeszékhelyre, Pécsre történő eljutáshoz minimum egyszer, de a legtöbb esetben kétszer (Sellye, Vajszló, vagy Harkány) át kell szállni, ami a menetidőt akár 2-3 órára is emelheti és csupán három járatpár teszi elérhetővé a települést a reggeli és a késő délutáni órákban. Saját gépkocsival Sellyét mintegy 10 perc alatt, míg Pécsre körülbelül 50 perc alatt el lehet érni, azonban kevesen rendelkeznek a településen autóval, Összességében megállapítható, hogy Sósvertikéről Sellyére megoldható a mindennapi munkába járás autóbusszal, viszont távolabbi célpont (pl. Szigetvár, Pécs) elérése kizárólag gépkocsival elképzelhető, ami tovább nehezíti az amúgy is hátrányosan megkülönböztetett lakosság helyzetét.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális önfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	1			1	1
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni		2		2	2
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)		23		23	23
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni			31	31	31
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen					
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	1	25	31	57	57

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása

A lakhatási viszonyok javítását célzó beavatkozások megalapozása érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:

Foglalkoztatás javítását célzó program: A településen rendelkezésre álló munkahelyek bővítése mutatkozik az egyik legfontosabb fejlesztési területnek. A településen foglalkoztatási mentor alkalmazása. A nagyobb munkáltatókat meggyőzni, hogy a településre küldjenek céges buszokat. Párhuzamosan munkamotivációs programok szervezése.

Adósságkezelés kiterjesztése: már folyik adósságkezelési program a településen igény szerint ez körülbelül két havonta egy ügyfelet jelent. A segítség kérés csak tanácsadásig, az érkezett problémára történő megoldásra koncentrálnak. Ennek oka, hogy az ügyfelek csak az adott problémába vonják be az adósságkezelőt (pl. jövedelem letiltás), legtöbbször abba bízva, hogy kifizetik helyettük a tartozást. A településen mentorálást, azaz egy hosszán tartó folyamatot a pénzügyi tudatosság, illetve szemléletformálás tekintetében egy ügyfélnél sikerült elindítani, már érezhetőek a pozitív hatások ez esetben. Elengedés, illetve részletfizetési megállapodás megkötése következtében előfordul, hogy már az első törlesztést sem fizetik be. Mindig kell a pénz másra, beteg lett a gyerek, fát kell venni stb. Mindenképpen pénzügyi tudatosság javítását célzó programra lenne szükség, hogy az ügyfelek eljussanak arra a pontra, hogy felismerjék, hogy a felhalmozott tartozást vissza kell fizetni. Ezt követően már a szakembereknek könnyebb dolguk lenne és tényleges segítséget tudnának nyújtani.

Tulajdoni jogviszonyok rendezése: mindenképpen jogi szakember alkalmazása javasolt, aki a célcsoportnak ingyenesen segít. Előzetesen fel kell mérni, hányan élnek olyan ingatlanban életvitelszerűen, ami nem az ő nevükön van, és fontos a tulajdoni lapra bejegyzett tartozások előzetes átnézése.

Lakhatási programok:

A közműszolgáltatásokba való be-, és visszakapcsolás: minden lakásba be van vezetve az áramszolgáltatás 5 lakásban nincsen víz. Előrefizetős villanyóra 20 háztartásban van. A vízszolgáltatás tekintetében megoldás esetleges előrefizetős mérőóra program megoldás lehetne.

A magántulajdonú házak felújításának támogatása: A javításokra, felújításokra nagy igény mutatkozik. A tetőkommandó nem kezdte még meg a munkát a településen. Ennek hatékonysága növelhető lenne, ha a családokat együttműködésre buzdítja. Ez lehetne egy hosszán tartó adósságkezelésbe bevonás, ahol hosszú távon szakember segítségével pénzbeosztását tudatosá tehetnék, illetve, ha saját erőforrásuk- mind humán kapacitás mind anyagi erőforrásai- felhasználásával.

Bérlakásfejlesztés tekintetében

Krízislakások kialakítása: szükséges lenne a településen olyan krízislakás kialakítása, ahol természeti katasztrófa sújtotta ingatlanból, illetve az életveszélyes lakhatási helyzetből elhelyezhetők a családok. Jelenleg a településen nincs ilyen.

Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak: Elsődleges célcsoport a munkajövedelemmel rendelkező, rendezett életvitellel családok lehetnének, akik jelenleg túlszűfolt lakáskörülmények között élnek. Előzetesen fel kell mérni, hogy esetleges állami támogatásra jogosultak-e egy saját tulajdonú ingatlan megszerzéséhez. Amennyiben nem egy köztes időszakra bérlakásba költöztethetők lehetnének addig ameddig az állami támogatáshoz szükséges jogosultságot meg tudják szerezni, illetve előtakarékoskodni tudjanak. Jelenleg 2 ilyen család van a településen.

Más településen kialakított bérlakásokba történő mobilitás: Védett környezetben eléldegélnék a településen, nem történt az utóbbi időszakban sem ki sem bevándorlás. A munkavállalás más településen minimális.

Összefoglalóan a potenciális célcsoport nagysága a célcsoport körében:

Stabilizálás

Szoft programok:

- adósságkezelés: a településen élő családok 40%
- tulajdonviszony rendezés: nem ismert

Magántulajdonú lakások fejlesztése

- legszükségesebb karbantartási munkák végzése: 5 ház
- lakások komfortosítása, felújítása: 23 db

Bérlakás fejlesztés

- krízislakás: 2
- településen belüli mobilizáció: 2 család
- más jobb helyzetű településre mobilizálható 0.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve

A település helyzete közlekedési szempontból nagyon nehéz: mindössze egy-egy helyközi buszjárat található Sósvertikén A település lakossága nem éri el a munkahelyeket, ennek oka, hogy a cégek azzal a kibújóval, hogy nem tud a busz megfordulni a településen nem küld járatot a településre. Szolgáltatások eléréséhez a falubusz (Falugondnoki Szolgálat) segíti a helyieket, illetve két megváltozott munkaképességű személyt naponta szállít Sellyére a munkahelyükre. A település lakosság száma csökken évről évre. A lakók fele vallotta magát roma nemzetiségűnek a népszámláláskor.

A közmunkában jelenleg 30 főt foglalkoztat az önkormányzat, magán szférában nem történik foglalkoztatás. A településen kívül munkát vállalók a közeli Sellyére, Vajszlóra, Kaposvárra és Pécsre járnak dolgozni. A faluba új családok nem költöznek, a kifelé vándorlás megfigyelhető, falusi csok támogatásból Sellyére költöznek a fiatal családok. Ingatlan nem üresedik meg hanem a túl zsűfolttság csökken. Lakhatási helyzettel kapcsolatos fejlesztések az elmúlt években nem történtek. Az úthálózat felújítása szakaszosan történik, az elnyer pályázatoknak megfelelően. Szegregátum nem található a településen.

A falu közművesített: villany, víz, elérhető, vezetékes gáz sehol sincs, ugyan úgy, mint csatorna sem, a háztartásokban emésztők használnak. Vannak háztartások a településen, akik a közkutat használják, mert nincs víz bevezetve a házakba. Az elmúlt években pályázati forrásból jelentős mértékben tudták javítani az ivóvízminőséget.

Helyi gazdaság fejlesztés nem történt az elmúlt években a településen.

Lakásépítés egyáltalán nem jellemző, felújítások is csak azóta mióta a Katolikus Karitás az a településen különböző szakmai tevékenységeket valósít meg, beleértve lakhatási körülmények javítását célzó beavatkozásokat.

Jelenleg eladó ingatlanról nem tudunk a településen. Van egy ház, ami talán a sok teher miatt eladó lenne a Petőfi u. 34, de ez további felmérést igényel. Három telek van, de a tulajdonosok hollandok. Üres lakóingatlan 5-6 db van a településen, ez jellemzően holland tulajdonban vannak. Ezekre az ingatlanokra jellemző, hogy a terület kaszáva nincs, állag megóvás nincs, van ahol nincs ablak, beomlott a tető. Van két család, akik magán albérletben vannak, ami nem hivatalos. 15-20 ezer plusz rezszi költséget fizetnek havonta. Ezek családok lakhatása bizonytalan, mert mindkét ingatlanra rengeteg tartozás van bejegyezve, bármikor árverésre kerülhet sor.

Sósvertikén nem működik óvoda és iskola. A sellyei iskola és óvoda ad lehetőséget a gyermekeknek a tanulásra. A településeken rendkívül kevés kereskedelmi és egyéb lakossági szolgáltatás vehető igénybe: gyógyszertár nincs, egy élelmiszerbolt van minimális árukészlettel.

A polgármester együttműködő, teljes mértékben támogatja a településen belüli mobilizációt. A településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához nem fűződik érdeke. A településvezetés nem nyilatkozott, hogy érdekelt lenne a lakosság megtartásában. A potenciális áthelyeződés fogadó településen nem releváns. A térségben nincsen jelentősebb növekedési centrumot jelentő település.

Intézményi és szociális ellátottság tekintetében semmilyen szociális, oktatási-nevelési és egészségügyi intézmény nincs. Az ellátásokat és szolgáltatásokat biztosító települések pedig nehezen érhetőek el, a települést kijáró rendszerben ellátó szolgáltatások biztosításához pedig rendkívül kevés a szakember, így nagyon alacsony heti óraszámokban tudnak jelen lenni a településen.

A lehetséges fogadó településeken az eladó lakóingatlanok áráról nincs információ.

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

Krízislakások biztosítása: 2 db

Szükséges lenne a településen olyan krízislakás kialakítása, ahol természeti katasztrófa súlytotta ingatlanból, illetve az életveszélyes lakhatási helyzetből elhelyezhetőek a családok. Jelenleg a településen nincs ilyen.

Bérlakásfejlesztések:

Elsődleges célcsoport a munkajövedelemmel rendelkező, rendezett életvitellel családok lehetnének, akik jelenleg túlsúlyos lakáskörülmények között élnek, illetve magán albérletben ahol a lakhatásuk bizonytalan egy esetleges árverés miatt. Előzetesen fel kell mérni, hogy esetleges állami támogatásra jogosultak-e egy saját tulajdonú ingatlan megszerzéséhez.

Amennyiben nem egy köztes időszakra bérlakásba költöztethetők lehetnének addig ameddig az állami támogatáshoz szükséges jogosultságot meg tudják szerezni, illetve előtakarékoskodni tudjanak. Bérlakásprogramba bekerülő családok mellé nagyon aktív szociális munka hozzárendelése szükséges.

Településen belül mobilizálható családoknak Jelenleg 2 ilyen család van a településen.

Más településen kialakított bérlakásokba történő mobilitás: nem releváns

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	2	0	0	2
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	2	0	0	0
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	0	0	0	0
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	0	0	0	0
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást	0	0	0	0
Összesen	2	0	0	2

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.